

87847 - Camide İkinci Cemaatin Hükümü

Soru

Camide vaktinde cemaatle kılınan namazdan sonra aynı camide tekrar bir cemaat namazı oluşturmak caiz mi?

Detaylı cevap

İkinci cemaat namazı oluşturmanın değişik durumları olup bazı durumlarda caiz başka durumlarda caiz değildir.

Caiz olmadığı durumlar şöyledir:

Şayet cemaatle kılacak kişiler daha önceden anlaşarak imam namazı bitirdikten sonra bir cemaat oluşturmaları.

Veya birinci cemaat namazı şu vakitte kılınacak, ikinci cemaat namazı şu vakitte kılınacağına dair belirleme yapılması durumu. Şüphesiz bu iki durumda olduğu gibi ikinci cemaat caiz değildir.

Çünkü söz konusu iki durumda da Müslüman cemaatını bölmek ve insanların birinci vakitte kılınan cemaate gelmeleri hususunda engelleme vardır.

Ancak anlaşma yapılmadan camide ikinci cemaat oluşturulması yani imam selam verdikten sonra gelen kişilerin herhangi bir kimsenin arkasından cemaat oluşturup namaz kılmalarında bir sakınca yoktur. Hatta cemaat faziletine erişmek için mustehap bir davranıştır.

Şeyh İbn Useymin Rahimehullah camide ikinci cemaatı kıldırma şekillerini şöyle anlattı: Birincisi camide sürekli iki cemaat olması, şüphesiz bu mekruh hatta haramdır. Çünkü bidat olup Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem zamanında böyle bir uygulama yoktur. Bilindiği üzere bir zamanlar Mescid-i Haram'da Suudiler yönetiminden önce dört cemaat oluşurdu. Her cemaat için bir imam tayin edilirdi. Şafii, Hanbeli, Maliki ve Hanefi'ler için birer imam

tayin edilir ve dört cemaat oluşurdu. Fakat Kral Abdulaiz Mekke'ye girdiğinde:" Bu ümmetin parçalanmasıdır" dedi ve herkesin tek bir imam arkasında namaz kılmalarını sağladı.

Diğer yandan bu uygulama nasıl olsa başka bir cemaat oluşacak diye insanları tembelliğe alıştıırır ve artık birinci cemaate yetişmeleri için gereken çabayı sarf etmezler.

İkincisi: ikinci cemaatin oluşumu geçici ve arizi bir durum için oluşur. Bazen cemaatten iki veya üç kişi bir mazeretten dolayı gecikir ve cemaat oluştururlar. Bu konuda ihtilaf mevcuttur. Bazı alimler cemaatin tekrarlanmayacağını ve herkes tek başına namaz kılacağını savunur. Diğer alimler ise ikinci cemaat oluşturarak kılınabileceğini destekler. Tercihli ve doğru görüş de budur. Hanbeli mezhebi de bunu destekler. Bu görüşün delili:

1-"... Muhakkak bir adam'ın başka bir adamla (cemaat yaparak) namaz kılması tek başına namaz kılmasından, iki kişi ile birlikte kılması da, bir kişi ile birlikte kılmasından daha çok sevaplıdır. (Cemaat) ne kadar çok olursa Allah'a o kadar sevimli olur" buyurdular." (Ebu Davud 554, Nesai 843)

2-Bir gün Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem namaz bitiminden sonra sahabeyle otururken bir adam mescide girdi. Bunun üzerine: Kim bu adama sadaka niyetine kalkıp onunla cemaatla namaz kılar? Diye sordu. Bir sahabe kalkıp onunla namaz kıldı. (Tirmizi 220) bu hadis gereğince cemaat namazından sonra tekrar cemaat namazı kılınabileceğine dair bir delildir. Diğer yandan bu adamla namaz kılınması teşvik edilmiş ve sadaka olarak nitelenmiştir. Bu bağlamda namazı vaktinde cemaatla kılamayan iki kişi cemaatla kılmaları olması gereken bir durumdur.

Üçüncüsü: Mescidin çarşıda olması veya işlek bir yerde bulunması veya yol üzerinde bulunması vb. yerlerde bulunması durumunda mescide ikişer üçer veya daha fazla sayıda namaz kılacaklar girer ve çıkar. Bu durumda cemaatin tekrarlanmasında bir sakınca yoktur. Bu konuda alimler arasında bir ihtilaf yoktur. Çünkü mescidin yapısı itibarıyla bir defadan fazla cemaat oluşumuna müsaittir. Belirli bir zamanda tüm cemaatin bir imamın arkasında bulunması mümkün değildir. (el Şerhulmumti 4/227-231)

Bu konuda kardeşlerimize tavsiyemiz; kendi aralarındaki ihtilafı yok edip birliği tesis etmeleridir. Şahsi görüş veya nefis arzuların peşinden gitmemeleri, Müslümanların birliğine sembol olan cemaate bağlı kalmalarıdır.

Bu konuda Abdullah bin Mesud'u örnek almamız gerekir. Zira Osman bin Affan'ın Mina'da namazı tamamlamasını yanlış görmesine rağmen onunla birlikte namazı dört rekat kılarak tamamlamıştır. Bu konuda sorulduğunda şöyle demiştir: "İhtilaf ve aykırılık şerdir" (Ebu Davud 1960)

Kalpleri birleştirmenin önemine binaen ilim ehli, cami imamı cemaati birleştirmek amacıyla bir takım sünnetleri bırakabileceğinin caiz olduğunu savunurlar. Şeyhulislam Rahimehullah şöyle dedi: Şayet cami imamı bir şeyi müstehap görür fakat cemaat bunu mustehap görmezse bunun üzerine ihtilaf ve dargınlık oluşmaması için müstehap olanı bırakırsa güzel bir şey yapmış olur. Bunun örneği: Vitir namazının kılma şekli. Alimler bu konuda üç görüş bildirmiştir. Birinci görüşe göre akşam namazı gibi bitişik kılınır. İkinci görüşe göre iki rekat ayrı bir rekat ayrı kılınır. Üçüncü görüşe göre her iki şekilde de kılınır. Şayet imam, iki rekat ayrı bir rekat ayrı kılınmasını sünnet görüyor fakat cemaat ise üç rekatı birleştirilmesini sünnet olarak görüyorlar. Bunun üzerine imam cemaatı birleştirmek amacıyla cemaatin görüşüne göre vitri kıldırması daha iyi olur. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Aişe Radiyallahu anha'ya şöyle demiştir: "Ey Âişe! Kavmin küfürden daha yeni kurtulmuş olmasaydı, Kabe'yi yıkar ve ona insanların birinden girmesi, diğerinden çıkması için iki kapı yapardım".

İnsanlar kendisinden kaçmamaları için daha faziletli durumu terk etmiştir.

Aynı şekilde bir imam besmeleyi açıkça söylemeyi sünnet görüyor cemaat bunu sünnet görmüyor veya aksi bir görüş söz konusu ise imam cemaate göre davranırsa daha iyi olur. (el Fetava el Kubra 2/118)

Allah bizim ve tüm Müslümanların durumunu islah etsin.

En iyisini Allah bilir.